

Teksten nedenfor er avskrift fra
Innstilling om vassdrag som bør unntas fra kraftutbyggingen, 1971
Avgitt til Industridepartementet av Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

Objekt nr 49 – Rørholtfjorden – Vassdrag nr. 96.

Med henvisning til særlig store naturvitenskapelige verneinteresser, har Hovedstyret ikke noe å innvende mot at Rørholtfjorden blir varig unntatt fra videre regulering.

Teksten nedenfor er avskrift fra
Rapport utarbeidet av Kontaktutvalget kraftutbygging-naturvern som har hatt til oppdrag å utarbeide en liste over vassdrag som bør unntas fra kraftutbygging.
Rapporten, datert 30. desember 1970 ble oversendt til Det kongelige departement for industri og håndverk, Det kongelige kommunal og arbeidsdepartement og Hovedstyret for Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen.

OBJEKT NR 49

Rørholtfjorden – Vassdrag nr. 96.

Fylker: Telemark
Kommune: Drangedal, Kragerø
Nedbørfelt: 1 242 km² (hele Kragerøvassdraget)

Rørholtfjorden er den sørøstlige fjordarm av innsjøen Toke ved Drangedal i nedre Telemark. Tokevatnet får tilløp fra Bjorvatn i nordvest ved Storelva, og fra vest kommer Sætreelva inn. Fra Tokevatn drenerer Lundereidelva mot sør til Kilsfjorden ved Kragerø.

Gabrielsen-komiteen.

Komiteen behandlet ikke Rørholtfjorden

Teknisk utnyttelse

c. Vasskraft:

Utbygd vannkraft:

Rørholtfjorden er en arm av Tokevatn, som er regulert 4,6 m.

I Tokeelva nedenfor ligger de 5 kraftverk Dalsfoss, Tvetereidfoss, Langfoss, Vafoss og Kammerfoss som til sammen gir en årsproduksjon på 67 GWh.

Høyere opp i vassdraget ligger Suvdøla kraftverk (23 GWh). Disse sjøene er regulert for Suvdøla: Måvatn 5,5 m, Steinbutjern 2,5 m, Kleppsvatn 12,5 m, Holmevatn-Beilivatn 3 m.

Verneinteresser

Naturvitenskapelige interesser.

Rørholtfjorden er prototypen på en sjø med ”fanget” sjøvatn, dvs. saltvann innfanget under hevingen av landoverflaten i siste del av – og etter – den siste istid. Sjøvatnet i Rørholtfjorden er antakelig ca. 6000 år gammelt, og man gis her anledning til å studere den kvalitative endring som skjer med innfangede saltvannsmasser ved stagnasjon over et langt tidsrom.

Foruten de meget spesielle og interessante kjemiske forhold, gis det i Rørholtfjorden også god anledning til å studere akkumulasjon av sjeldne elementer som uran og vanadium i de sterkt reduserende sedimenter. Videre vil det ha interesse å undersøke den relative opptreden av forskjellige

isotoper i et slikt miljø. Sedimentprøver har også vært tatt i Rørholtfjorden til bruk i petrokjemisk forskning.

Den her omtalte lokalitet må betegnes som klassisk, og er et viktig ekskursjonsmål og studieområde for forskere og studenter fra så vel norske som utenlandske universiteter. Det bør bemerkes at man kun kjenner seks lokaliteter i verden av noenlunde samme type. Blant disse inntar Rørholtfjorden igjen en helt spesiell stilling. Innsjøen har siden forholdet med det innfangede sjøvann ble oppdaget, stadig vært under observasjon av Limnologisk institutt ved Universitetet i Oslo. Lokaliteten er unik, og i høyeste grad verneverdig.

Det er fremsatt forslag til Project Aqua i Det internasjonale biologiske program om at lokaliteten vernes mot ytterligere inngrep på grunn av sin verdi for naturvitenskapelig forskning. Rørholtfjorden og dermed Toke prioriteres som verneverdig av naturvitenskapelige hensyn.

Utvalgets vurdering.

Utvalget anser de naturvitenskapelige verneinteressene i Rørholtfjorden for å være så vesentlige at det foreslår vassdraget varig unntatt fra videre kraftutbygging.